

111-008

สามก๊ก: การศึกษาเปรียบเทียบ
(SAN KUO: A COMPARATIVE STUDY)

โดย

นางสาว ประพิณ มโนมัยวิบูลย์

วิทยานิพนธ์นี้

เป็นส่วนประกอบการศึกษาตามระเบียบปริญญาามหาบัณฑิต
ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
แผนกวิชาภาษาไทย

พ.ศ. ๒๕๐๘

I 16334025

008326

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติ ให้นักศึกษานิตยฉบับนี้
เป็นส่วนประกอบการศึกษาตามระเบียบปรกติมหาวิทยาลัย

นางสาว ชุติมา

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

..... กรรมการ

..... กรรมการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อำนวย วุฒาติศย์

วันที่

เดือน

พ.ศ.

บทคัดย่อ

สมเด็จพระยาคำรงราชานุภาพทรงกล่าวไว้ในตำนานเรื่องสามก๊กว่า "สำนวนแปล (หนังสือสามก๊ก) คงจะไม่สู้ตรงกับที่แต่งไว้ในภาษาจีนแท้เดิม เพราะผู้แปลมิใคร่ค้นหัดทั้งภาษาจีนและภาษาไทยรวมอยู่ในคนเดียว" ในการเขียนวิทยานิพนธ์นี้ ได้เปรียบเทียบสามก๊กฉบับไทยกับฉบับจีนเฉพาะตอนที่หนังสือแบบเรียนชุดกวีนิพนธ์ เรียกว่า "ตอนโจโฉแตกทัพเรือ" คำแปลที่ผู้เขียนได้มาเป็นคำแปลจากฉบับจีนอย่างรักษารูปเดิม จากผลการเปรียบเทียบสรุปได้ว่าสามก๊กฉบับไทย เป็นการแปลถอดความและเรียบเรียงตามสำนวนไทยอย่างดีจนได้รับการยกย่องจากวรรณคดีสโมสรว่าเป็น "ยอดแห่งความเรียงเรื่องนิทาน" จากการเปรียบเทียบสามก๊กสองฉบับยังเห็นได้ว่า ในการอ่านหนังสือเล่มนี้ ถ้าผู้อ่านสามารถอ่านฉบับจีนได้ หรือมีคำแปลฉบับจีนโดยตลอดอ่านอย่างละเอียดแล้วก็จะพบแง่ความรู้เพิ่มเติมอีกมาก

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำนำ

ในการศึกษาคุณค่าเพื่อเขียนวิทยานิพนธ์นี้ ผู้เขียนต้องเรียบเรียงเรื่องราวเฉพาะต่าง ๆ จากผู้ทรงความรู้ในแต่ละด้าน วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยความกรุณาของศาสตราจารย์พระยาอนุমানราชชน ท่านไคแนะแนวทาง และให้ความเห็นในการเขียน โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับลัทธิศาสนาในประเทศจีน ผู้เขียนรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณ และขอขอบพระคุณอย่างยิ่งไว้ด้วย

คำแปลฉบับจีนซึ่งนำมาเปรียบเทียบกับฉบับไทยในวิทยานิพนธ์นี้เป็นคำแปลของศาสตราจารย์ T. Tomita โดยตลอด ผู้เขียนขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ได้ให้คำแปลมาทำการค้นคว้า นอกจากนี้ให้คำแปลแล้ว ท่านยังไคกรุณาสละเวลาอันนับเป็นชั่วโมงมิไคในการอธิบายความรู้ต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นจนตลอดอีกด้วย

Mr. Y. C. Hu แห่งแผนกสถิติ สำนักงานสถิติให้ความรู้ภาษาจีนกลาง และนายประเสริฐ ชูวภาค ผู้จัดการสมาคมจีนฮกเกี้ยนแห่งประเทศไทย ให้ความรู้ภาษาจีนสำเนียงฮกเกี้ยน ผู้เขียนขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ผู้ที่เขียนรู้สึกในความกรุณาช่วยเหลืออีกท่านหนึ่ง คือ นาวาเอกประเสริฐ สุนทรโรทก ร.น. แห่งกรมอุตุนิยมวิทยา ให้ความรู้เรื่องลักษณะลม และภูมิอากาศในประเทศจีน เพื่อประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์นี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

วิทยานิพนธ์นี้ ยังไคได้รับความกรุณาจากอาจารย์แมนมาศ ชาลิต บรรณารักษ์หอสมุดแห่งชาติ อาจารย์อัมพร ทีชะระ แห่งหอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ นายเจริญ อินทรเกษม แห่งราชบัณฑิตยสถาน ผู้เขียนรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา

อนึ่ง วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยลงด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ฉลวย วุฒาติศย์ อาจารย์ผู้ควบคุม ผู้กรุณาแนะแนวทาง ให้ความเห็น และตรวจแก้วิทยานิพนธ์นี้ ผู้เขียนรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณนี้เป็นอย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้.

สารบัญ

หน้า

บทกวีเยอ	ก
คำนำ	ง
รายการตารางและแผนภูมิประกอบ	ฉ
รายการภาพประกอบ	ช
บทที่	
๑. บทนำ	๑
๒. ประเทศจีน	๓
ภูมิศาสตร์	๓
ประวัติศาสตร์	๔
การปกครอง	๑๐
ลัทธิศาสนา	๑๒
สำเนียงภาษาจีนกลางและภาษาถิ่นต่าง ๆ	๑๗
๓. ต้นเรื่องสามก๊ก	๒๖
๔. คำแปลจากฉบับจีนตอนโจโฉแตกทัพเรือเทียบฉบับไทย	๔๗
๕. วิจัยเปรียบเทียบสามก๊กสองฉบับ	๒๒๕
๖. ภาษา สำนวน และถ้อยคำในสามก๊ก	๒๔๙
๗. บทสรุป	๒๕๕

ผนวก ก.	อธิบายคำประพันธ์ของจีน (โคลง)	๒๕๖
ผนวก ข.	บัญชีชื่อในสามก๊กตอนโจโฉแตกทัพเรือตามสำเนียง ภาษาจีนกลาง สามก๊กฉบับไทย และสำเนียง ฮกเกี้ยนเอ๋หมิง	๒๖๒
ผนวก ค.	เบ็ทเตล็ค	๒๗๑
บรรณานุกรม	.....	๒๗๔

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางและแผนภูมิประกอบ

ตารางที่	หน้า
๑. ตารางค่าเงินสำเนียงต่าง ๆ	๒๒
แผนภูมิที่	
๑. ลักษณะส่วนวรรณยุกต์ในภาษาจีนกลาง	๒๐

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการภาพประกอบ

ภาพที่	หน้า
๑. แผนที่มณฑลฮกเกี้ยน.....	๒๓
๒. แผนที่เมืองจีนสมัยสามก๊กภาษาไทย.....	๒๔
๓. แผนที่เมืองจีนสมัยสามก๊กภาษาจีน.....	๒๕
๔. แผนที่เขตลุ่มแม่น้ำแยงซี.....	๒๒๔

 ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย